

PRÍLOHA 10
K ŠTÁTNEMU VZDELÁVACIEMU PROGRAMU
PRE KONZERVATÓRIÁ V SR
ISCED 5B PRVÝ STUPEŇ TERCIÁRNEHO VZDELÁVANIA

UČEBNÉ OSNOVY

ŠTUDIJNÉHO ODBORU HUDBA – CIRKEVNÁ HUDBA
(NÁVRH)

KONZERVATÓRIUM HUDBA CIRKEVNÁ HUDBA

Vzdelávacia oblasť UMENIE A KULTÚRA

Hlavný odbor štúdia Hra na organe.....	4
Hlavný odbor štúdia Dirigovanie zboru.....	11
Improvizácia a hra generálbasu.....	15
Hra z partitúr a klavírných výťahov.....	20
Hlasová výchova.....	22
Skladba.....	24

Vzdelávacia oblasť JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Latinský jazyk.....	26
---------------------	----

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

Dejiny a literatúra cirkevnej hudby.....	28
Pedagogicko – umelecké predmety:	
Pedagogika hlavného odboru štúdia.....	29
Metodika hlavného odboru štúdia.....	34
Didaktika hlavného odboru štúdia.....	36
Pedagogický seminár hlavného odboru štúdia.....	38

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A HODNOTY

Liturgika.....	40
----------------	----

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A SVET PRÁCE

Zborový spev.....	42
Gregoriánsky chorál / hymnológia.....	44
Hra liturgickej a obradnej hudby.....	46
Pedagogicko – umelecká prax.....	49

Vzdelávacia oblasť PRIEREZOVÉ TÉMY

Interpretačný seminár.....	51
----------------------------	----

Vzdelávacia oblasť: 7
Umenie a kultúra
HLAVNÝ ODBOR ŠTÚDIA HRA NA ORGANE
ISCED 3B, ISCED 5B

Konzervatórium Hudba - Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Hra na organe je hlavným odbor štúdia, ktorý pripravuje žiakov na úlohy, ktoré bude vyžadovať umelecká a pedagogická prax.

Základný rámec učebného plánu sleduje postupný proces od budovania elementárnej organovej techniky po identifikáciu a zvládnutie interpretačných problémov organových skladieb v rôznych štýlových obdobiach. Pre naplnenie tohto cieľa je potrebné v počiatočných rokoch štúdia vybudovať celú sústavu praktických návykov a osvojiť si elementárne technicko-vecné poznatky, ktoré sú nepostrádateľné pre umelecko-interpretačnú nadstavbu. Prvé roky štúdia sa orientujú predovšetkým na nadobudnutie precíznych technických základov: dokonalé zvládnutie bazálnych prvkov a spôsobov organovej hry, ako sú spôsob úderu na rozličných druhoch traktúr, technika artikulácie, pedálová hra, súčinnosť manuálovej a pedálovej hry, pretože tie sú predpokladom úspešnosti v praktickom pôsobení, pedagogickej práci a v prípadnom ďalšom vzdelávaní organistu.

Na konci každého klasifikačného obdobia vykonávajú žiaci praktickú skúšku z hry na organe pred komisiou zloženou z pedagógov oddelenia. O známke rozhoduje komisia s prihliadnutím na návrh vyučujúceho pedagóga. Obsah a rozsah skúšobnej látky určujú učebné osnovy. Výnimka je povolená žiakom pripravujúcim sa na súťaž. Po ukončení štvrtého ročníka žiaci vykonávajú praktickú maturitnú skúšku, ktorá má preukázať ich umeleckú spôsobilosť a schopnosť pokračovať v pomaturitnom štúdiu. Žiaci v súvislosti s vzdelávaním v piatom a šiestom ročníku absolvujú výučbu na vyššej odbornej úrovni a ukončia ju v šiestom ročníku absolventským výkonom, ktorý sa riadi organizačnými smernicami konzervatória. Ním žiak nadobúda komplexné odborné vzdelanie a umeleckú spôsobilosť v danom odbore.

V súvislosti s šesťročným štúdiom získavajú žiaci na hodinách vyučovania hlavného predmetu aj rozsiahle vedomosti, schopnosti a zručnosti v umeleckej pedagogike, a to najmä metodiky a didaktiky vyučovania hry na organe. Preto sú po absolvovaní šesťročného štúdia schopní samostatne vytvárať umelecko-interpretačné výkony a vytvárať individuálne pedagogické koncepcie pre vyučovanie žiakov na základnom stupni umeleckého vzdelávania.

2. Ciele predmetu

Zvládnutie celého komplexu vedomostí, schopností a zručností žiaka a spôsobov riešenia umeleckých otázok v oblasti prednesu, obsahového uplatnenia artikulácie a frázovania, orientácie v oblasti ornamentiky, štýlu, a schopnosti samostatnej registrácie, znalosti zo základnej priestorovej akustiky a schopnosť adaptácie na rôzne typy nástrojov. Praktický výsledok riešenia spočíva v interpretácii skladieb zo širokého okruhu organovej literatúry, ktorá zahŕňa všetky štýlové obdobia.

3. Obsah vzdelávania

Hlavné témy:

Manuálová technika
Základné prvky prstovej techniky
Technika artikulácie
Technika pedálovej hry
Súčasná hra manuálu a pedálu
Základy artikulácie a registrácie
Prednesové prvky organovej hry
Technické a prednesové zvládnutie skladieb rôznych štýlových období

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

1. ročník

(2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín)

1. Manuálová technika
 - 1.1 Oboznámenie sa s nástrojom, správne sedenie, nastavenie lavice
 - 1.2 Prevádzka organu, zariadenia na hracom stole, funkcia registrov
 - 1.3 Korektné postavenie rúk a prstov
 - 1.4 Rozdiely medzi klavírnou a organovou technikou
 - 1.5 Úvod do techniky organovej hry, prípravné cvičenia, nácvik úderov
 - 1.6 Odstraňovanie zbytočných pohybov, ekonómia hry
2. Základné prvky prstovej techniky
 - 2.1 Hra legato, nadkladanie a podkladanie prstov
 - 2.2 Tiché výmeny prstov, glissando, legatová hra palcom
 - 2.3 Repetované tóny, hra páuz
 - 2.4 Osvojenie si zásad použitia správnych prstokladov
3. Technika artikulácie
 - 3.1 Úlohy artikulácie. Nácvik úderov staccato, staccatissimo, portato
 - 3.2 Pestovanie sluchovej schopnosti jemnej diferenciácie dĺžok tónov
 - 3.3 Artikulácia v polyfonickej hre
 - 3.4 Základná orientácia v artikulačných pravidlách
4. Špecifické problémy organovej techniky
 - 4.1 Realizácia rôznych typov manuálových prechodov
 - 4.2 Hra na dvoch manuáloch súčasne, hra na dvoch manuáloch v rovnakej polohe
 - 4.3 Súčasná hra jednou rukou na dvoch manuáloch
 - 4.4 Ovládanie crescendového valca, technika používania žalúzií
5. Technika pedálovej hry
 - 5.1 Výber vhodnej obuvi
 - 5.2 Orientácia na pedálovej klaviatúre, vymedzenie základnej polohy nôh na klaviatúre
 - 5.3 Používanie a rovnomerné striedanie špice a päty
 - 5.4 Rozdelenie pedálového partu medzi obidve nohy
 - 5.5 Hra väčších intervalov, podkladanie a nadkladanie nôh
 - 5.6 Rozložené akordy a dvojitý pedál, akordická a polyfónna hra
 - 5.7 Problematika nohokladov, hra durových stupníc cez dve oktávy, rozložený D⁷ a T⁵

6. Súčasná hra manuálu a pedálu
 - 6.1 Hra jednou rukou a pedálom, precvičovanie súhry ľavej ruky a pedálu
 - 6.2 Súčasná hra dvoma rukami a pedálom
 - 6.3 Cvičenie nezávislosti rúk a nôh
 - 6.4 Synchronizácia hracieho aparátu a sluchovej kontroly
7. Naštudované skladby
 - 7.1 Pedálové durové stupnice cez dve oktávy, veľký rozklad septakordu a kvintakordu
 - 7.2 J.S.Bach: Prelúdium a fúga (z 8 malých prelúdií a fúg, BWV 553-560)
 - 7.3 Skladba z obdobia renesancie alebo baroka (okrem Bacha)
 - 7.4 Romantická skladba alebo skladba 20.storočia

Komisionálna skúška

1. polrok: 3 cvičenia z organovej školy (náročnejšie, s hrou manuálu a pedálu)
2. polrok: Pedálové durové stupnice cez dve oktávy, veľký rozklad D⁷ a T⁵
 J.S. Bach: Prelúdium a fúga (z 8 malých prelúdií a fúg, BWV 553-560)
 1 skladba z obdobia renesancie alebo baroka (okrem Bacha)
 Romantická skladba alebo skladba 20. storočia

2. ročník

(2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín)

1. Rozvíjanie pedálovej techniky
 - 1.1 Prehľbovanie zručnosti v pedálovej technike
 - 1.2 Špeciálne cvičenia a pedálové etudy
 - 1.3 Hra pedálových molových stupníc cez dve oktávy, rozložený VII⁷ a T⁵
2. Cvičenia nezávislosti rúk a nôh
 - 2.1 Synchronizácia práce rúk a nôh
 - 2.2 Polyfonické vedenie hlasov v manuáli a pedáli
 - 2.3 Dvoj-, troj-, štvorhlasná sadzba vo vedení hlasov
3. Základy artikulácie práce
 - 3.1 Zásady pre vypracovanie artikulácie vo viachlasnej hre
 - 3.2 Dôslednosť, zreteľnosť a čistota jej realizácie
 - 3.3 Kontrola presného technického uskutočnenia požadovaného artikuláčného prvku
4. Akcentácia
 - 4.1 Technické stvárnenie prízvuku na organe
 - 4.2 Metrický (rytmický) akcent a jeho význam v skladbách
 - 4.3 Identifikácia prízvukných a neprízvukných dôb v takte
5. Základy registrácie
 - 5.1 Základné pravidlá registrácie, zásady spájania registrov
 - 5.2 Základné, sólové a plenové registrácie
6. Naštudované skladby
 - 6.1 Pedálové molové stupnice cez dve oktávy, veľký rozklad VII⁷, T⁵
 - 6.2 5 skladieb rôznych štýlových období

Komisionálna skúška

1. polrok: Pedálové molové stupnice cez dve oktávy, veľký rozklad VII⁷ a T⁵.
J.S.Bach: Chorálová predohra
Skladba starého majstra
Skladba podľa vlastného výberu
2. polrok: J.S.Bach: Skladba podľa výberu z učebných osnov
Romantická skladba
Skladba 20. alebo 21. storočia

3. ročník

(2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín)

1. Práca na organovej technike
 - 1.1 Rozvíjanie manuálovej a pedálovej techniky
 - 1.2 Rozširovanie okruhu úderových praktík 16.- 18.st.: Ordentliches Fortgehen (Marpurg)
 - 1.3 Používanie žalúzií za účelom dynamického vlnenia v skladbách, nácvik postupného otáčania crescendového valca
2. Technika agogického vlnenia
 - 2.1 Technické zvládnutie agogických prostriedkov ritardanda a acceleranda
 - 2.2 Pravidlá, zákonitosti a základné zásady používania ritardanda a acceleranda
 - 2.3 Baroková agogika
 - 2.4 Stvárnenie romantickej frázy
3. Prednesové prvky organovej hry
 - 3.1 Patetický prízvuk, jeho význam a použitie v skladbách
 - 3.2 Variabilita v dĺžkach tónov: emocionálny efekt vo výraze skladby
4. Úvod do ornamentiky
 - 4.1 Zmysel ornamentiky a základné vedomosti o podstate ornamentov
 - 4.2 Zadenie ozdôb podľa epochy a proveniencie
 - 4.3 Základné symboly
5. Triová hra
 - 5.1 Základy triovej hry, ľahké príklady na jej precvičovanie
 - 5.2 Samostatné vypracovanie artikulácie a prstokladov (nohokladov) každého hlasu
6. Naštudované skladby
 - 6.1 Minimálne 6 skladieb rôznych štýlových období

Komisionálna skúška

1. polrok: Skladba starého majstra (odporúča sa forma toccatovej fúgy, partyty)
Romantická alebo súčasná skladba
Skladba podľa vlastného výberu
2. polrok: J.S. Bach: výber podľa učebných osnov
Romantická skladba
Skladba 20. storočia

4. ročník

(2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín)

1. Zdokonaľovanie technických prvkov
 - 1.1 Plynulé a fixované reflexívne pohyby rúk a nôh
 - 1.2 Etablovaná minuciózna prstovo-úderová kvalita
 - 1.3 Systémovosť a precíznosť pri vykonávaní technických úkonov
2. Rozvíjanie techniky triovej hry
 - 2.1 Samostatné vypracovanie aplikatúry, akcentácie, artikulácie a frázovania v náročnejších skladbách triovej techniky
3. Ornamentika
 - 3.1 Orientácia v rôznych ornamentačných formulách a typoch ozdôb
 - 3.2 Zásadné rozdiely v barokovej a romantickej ozdobovacej praxi
 - 3.3 Ozdobovanie v skladbách J.S. Bacha
4. Výrazové úlohy artikulácie
 - 4.1 Odlišovanie charakteru jednotlivých tónov
 - 4.2 Zdôraznenie tónov za účelom ich vyzdvihnutia, určenie tvaru figúry, motívu, témy
 - 4.3 Dosahovanie plasticosti línií v polyfonickom pletive, vyvolanie dojmu dynamiky tónov
5. Inégality a rubato v interpretačnej praxi
 - 5.1 Diferenciácia medzi zapísanou a hranou hodnotou nôt
 - 5.2 Egálna a inegálna hra
 - 5.3 Deklamačný zmysel metrickej odchýlky v hre nôt od spôsobu ich zápisu. Technika prevedenia
6. Naštudované skladby
 - 6.1 Minimálne 6 skladieb rôznych štýlových období

Komisionálna skúška

1. polrok: J.S. Bach - výber podľa učebných osnov
 - Skladba starého majstra
 - Skladba podľa vlastného výberu
2. polrok: Závažná triová skladba (rýchla časť z Bachovej triovej sonáty alebo veľké triové chorálové spracovanie)
 - Romantická skladba
 - Skladba 20. storočia

Maturitná skúška

- J.S. Bach: výber podľa učebných osnov
- Závažná triová skladba (rýchla časť z Bachovej triovej sonáty alebo veľké triové chorálové spracovanie)
- Romantická skladba alebo skladba 20. storočia

5. ročník

(2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín)

1. Zvládnutie interpretácie na vyššej odbornej úrovni
 - 1.1 Rozvíjanie získaných zručností v hre na organe
 - 1.2 Rozvíjanie schopnosti samostatnej práce vo voľbe technických prvkov hry
2. Frázovanie a agogika
 - 2.1 Bezpečná identifikácia fráz v texte a používanie plynulej organovej melodickej agogiky
 - 2.2 Zmysluplnosť v tektonickom členení
Samostatná žiaková voľba výrazových prostriedkov podľa vedomostí a štýlu
3. Registrácia
 - 3.1 Prehlbovanie vedomostí o štýle
 - 3.2 Poznanie dispozícií nástrojov, teórií a zásad registračnej praxe v rozličných obdobiach a teritóriách
 - 3.3 Použitie registrov a zostáv typických pre autora, dobu a krajinu, z ktorej pochádza skladba
4. Voľba tempa
 - 4.1 Označenia charakteru skladieb a ich vplyv na voľbu tempa v skladbe
 - 4.2 Tempové označenia v hudbe 18. a 19. st. v praxi
5. Priestorové-akustické riešenia
 - 5.1 Hra organistu v akustickom priestore
 - 5.2 Podriadenie výberu interpretačných prvkov akustickej situácii
 - 5.3 Nácvik hry vo väčšom priestore
6. Otázky štýlu
 - 6.1 Definovanie pojmu štýl a jeho premietnutie do interpretačnej praxe
 - 6.2 Využitie teoretických vedomostí ku komplexnej štýlovej analýze hraných skladieb a k následnému použitiu hracích prostriedkov, ktoré čo najvernejšie vystihnú jej obsah
7. Naštudované skladby
 - 7.1 Minimálne 6 skladieb rôznych štýlových období

Komisionálna skúška

1. polrok: J.S.Bach: výber podľa učebných osnov
Skladba väčšej formy, cyklická skladba alebo výber skladieb v rozsahu 15 min.
2. polrok: 3 závažné skladby rôznych štýlových období (cca 30 min.)

6. ročník

(2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín)

1. Technické a prednesové zvládnutie náročných skladieb organovej literatúry
 - 1.1 Rozvíjanie schopnosti k samostatnému vypracovaniu všetkých zložiek organovej interpretácie vrátane štýlového začlenenia skladby
 - 1.2 Teoretické podloženie a zdôvodnenie výberu
2. Registrácia
 - 2.1 Prispôsobenie registračného plánu konkrétnemu organu, priestoru a situácii
 - 2.2 Schopnosť registračného kompromisu. Zohľadnenie obsahového aspektu registrácie

3. Zmeny nástrojov, priestorov, rôznorodosť interpretačných situácií
 - 3.1 Prehlbovanie schopnosti žiaka na adaptáciu v rôznych podmienkach: na veľkosť nástroja a jeho dispozíciu, traktúru a individuálne možnosti (príp. nedostatky), akustické podmienky (veľká akustika, suchá akustika)
4. Samostatná interpretačná práca
 - 4.1 Preverka schopnosti žiaka samostatne vypracovať a predviesť skladbu

Komisionálna skúška

1. polrok: J.S.Bach: Veľké prelúdium (toccata, fantázia) a fúga
Skladba podľa vlastného výberu
2. polrok: Program v rozsahu 20 minút (vylúčené sú skladby predvedené v prvom polroku)

Absolventská skúška

Koncertný výkon v rozsahu minimálne 30 minút , ktorý musí obsahovať dielo na úrovni závažných skladieb J. S. Bacha, napr. Prelúdium a fúga c mol BWV 546.

Vzdelávacia oblasť:

Umenie a kultúra

HLAVNÝ ODBOR ŠTÚDIA DIRIGOVANIE ZBORU

ISCED 3B, ISCED 5B

Konzervatórium Hudba - Cirkevná hudba

Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Dirigovanie zboru je hlavným predmetom špeciálnej odbornej prípravy študijného odboru cirkevná hudba. Jeho cieľom je pripraviť poslucháča pre funkciu a poslanie dirigenta speváckeho zboru. Poslucháči nadobúdajú teoretické vedomosti a praktické zručnosti prostredníctvom manuálnej techniky, sluchovej a interpretačnej prípravy študovaných skladieb ako aj metodiky práce so zborom. Získané vedomosti a zručnosti sa postupne prenášajú do práce so zborom. V priebehu štúdia je potrebné zvládnuť komplexnú taktovaciu techniku, dirigentské gesta a metodiku naštudovania skladieb. Na základe interpretačnej praxe sú poslucháči vedení k presnosti, zrozumiteľnosti a estetike dirigentského gesta a dirigentského prejavu.

Z hľadiska medzipredmetových vzťahov je tu priama súvislosť s predmetom vedenie zboru, zborový spev a metodika vedenia zboru.

Na konci každého klasifikačného obdobia vykonávajú žiaci praktickú skúšku z dirigovania zboru pred komisiou zloženou z pedagógov oddelenia. O známke rozhoduje komisia s prihliadnutím na návrh vyučujúceho pedagóga. Obsah a rozsah skúšobnej látky určujú učebné osnovy. Po ukončení štvrtého ročníka žiaci vykonávajú maturitnú skúšku, ktorá má preukázať ich umeleckú vyspelosť a schopnosť pokračovať v štúdiu. V piatom a šiestom ročníku absolvujú výučbu na vyššej odbornej úrovni a ukončia ju v šiestom ročníku absolventským výkonom – komplexnou absolventskou skúškou, ktorá sa riadi organizačnými smernicami konzervatória a ktorou žiak nadobúda vyššie odborné vzdelanie, umeleckú a pedagogicko – umeleckú spôsobilosť v danom odbore.

V súvislom šesťročnom štúdiu získavajú žiaci na hodinách vyučovania tohto predmetu aj rozsiahle vedomosti, schopnosti a zručnosti v umeleckej pedagogike, a to najmä metodiky a didaktiky vyučovania dirigovania zboru. Preto sú po absolvovaní šesťročného štúdia schopní samostatne vytvárať umelecko-interpretačné výkony a vytvárať individuálne pedagogické koncepcie pre vyučovanie žiakov na základnom stupni umeleckého vzdelávania.

2. Ciele predmetu

Cieľom je bezpečné zvládnutie techniky dirigentského gesta, s prihliadnutím na jednotlivé zložky hudobného materiálu, aj na obdobie, štýl a posolstvo interpretovaných skladieb. Zvládnutie výrazových prostriedkov a tvorivá práca s prostriedkami v oblasti premenlivých zložiek hudobného diela. Štúdium tohto predmetu smeruje k zvládnutiu práce so zborovým telesom v oblasti odbornej, metodickej a spoločenskej.

3. Obsah vzdelávania

Hlavné témy:

taktovacia technika
výrazové prostriedky v taktovacej technike
dirigovanie pri klavíri skladieb rôznych štýlových období
dirigovanie telesa skladieb rôznych štýlových období jednohlasných,
viachlasných, a capella a so sprievodom

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

1. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Taktovacia technika

1.1 Taktovacie schémy, delenie a zlučovanie taktovacích dôb

1.2 Nástupy, ukončenia, závery, koruny, predtaktie

1.3 Rytmické a kantilénové dirigovanie, bodkovaný rytmus

2. Praktická časť

2.1 Dirigovanie pri klavíri ľahších homofónnych skladieb rôznych štýlových období

(napr. na úrovni J. Kumlík: Modlitba, F. Schubert: Sanctus z "Nemeckej omše")

Skúšky

- taktovacia technika (cvičenia)
- zaspievanie jedného hlasu z viachlasnej partitúry a jeho dirigovanie
- dirigovanie dvoch zborových skladieb pri klavíri alebo so zborom

2. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Taktovacia technika

1.1 Zdokonaľovanie látky z 1. ročníka

1.2 Zmeny tempa a dynamiky, synkopy

1.3 Crescendo, decrescendo, sforzato

2. Dirigovanie pri klavíri recitativov a chorálov

3. Dirigovanie liturgických spevov z cirkevných spevníkov

Skúšky

- zaspievanie a zahranie jedného recitativu (secco a accompagnato)
- dirigovanie recitativu a chorálu
- dirigovanie responzória z LS

3. ročník
(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Taktovacia technika
 - 1.1 Zdokonaľovanie taktovacej techniky
 - 1.2 Zmeny taktu a tempa, komplikované takty
2. Dirigovanie pri klavíri ľahších polyfónnych skladieb dvoj- až štvorhlasných
3. Dirigovanie ľahšej omše a capella alebo aj so sprievodom
(napr. na úrovni M. Schneider-Trnavský: Slovenská omša, J.L. Bella: Nedel'ná omša C-dur)

Skúšky

- dirigovanie dvoch polyfónnych skladieb
- dirigovanie niektorej časti omše

4. ročník
(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Rozbor a štúdium zborových skladieb renesancie, baroka a klasicizmu
2. Praktické dirigovanie polyfónnych skladieb a dvojzborov
3. Praktické dirigovanie omšového ordinária a gregoriánskeho chorálu

Skúšky

- dirigovanie polyfónnej skladby, dvojzboru, gregoriánskeho chorálu

Maturitná skúška

- naštudovanie programu, zostaveného zo skladieb rôznych štýlových období so speváckym zborom v rozsahu minimálne 15 min. a ich predvedenie pred maturitnou komisiou.

5.ročník
(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Analýza a štúdium zborových skladieb romantizmu a 20. storočia
2. Praktické dirigovanie motet, častí omší, kantát a oratórií
(napr. A.Bruckner: Motetá, J.S. Bach: Vianočné oratórium, a pod.)

Skúšky

- dirigovanie jedného moteta
- dirigovanie vybraných častí kantát a oratórií

6.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Štúdium a analýza náročnejších skladieb starších aj súčasných skladateľov
2. Dirigovanie hudby 20. storočia a súčasných skladateľov
(napr. A. Albrecht: Ave Maria, A. Pärt: Magnifikat)

Skúšky

- dirigovanie rozsiahlejšieho vokálneho diela

Absolventský výkon požadovanej náročnosti vyššieho odborného štúdia predvedením zborových skladieb rôznych štýlových období so speváckym zborom v rozsahu min. 30 minút.

Vzdelávacia oblasť:
Umenie a kultúra
IMPROVIZÁCIA A HRA GENERÁLBASU
ISCED 3B, ISCED 5B

Konzervatórium Hudba Hra na organe
Celkový počet hodín: 148

1. Charakteristika predmetu

V tradícii organovej výučby má improvizácia dôležitý význam, pretože predstavuje významný prostriedok na rozvíjanie hudobného myslenia, predstavivosti a podnecuje tvorivosť žiakovej invencie. Stáva sa nenahraditeľným doplnkom hudobného vyučovacieho procesu, ktorý dovoľuje realizovať vlastné hudobné predstavy a zámery.

Učebný plán predmetu zabezpečuje postupnú a plynulú náväznosť jednotlivých stupňov a improvizačných techník. Po štyroch rokoch štúdia a absolvovaní maturitných skúšok pokračujú žiaci v súvislom vzdelávaní v štúdiu v piatom a šiestom ročníku, kde absolvujú výučbu na vyššej odbornej úrovni. Minimálnym cieľom, stanoveným pre každého žiaka bez ohľadu na jeho improvizačné schopnosti, je schopnosť uplatnenia všeobecných harmonických pravidiel a postupov v praktickej oblasti, teda v plynulej hre číslovaného basu. Druhou úlohou je nadobudnutie zručnosti v tvorení rozličných typov malých hudobných foriem.

Počas štúdia predmetu treba systematicky rozvíjať:

- a) žiakovu sluchovú predstavu
- b) žiakovu tvorivú fantáziu
- c) predstavu budúceho improvizovaného diela za účelom spoznávania charakteristických znakov vo forme, harmónii, melodike a rytme
- d) žiakovu schopnosť zvládať problematiku od jednoduchšieho k zložitejšiemu, od podstatného k menej dôležitému a pod.

2. Ciele predmetu

Cieľom predmetu je po absolvovaní šesťročného štúdia schopnosť žiaka samostatne vytvárať umelecko - interpretačné výkony a vytvárať individuálne pedagogické koncepcie pre vyučovanie žiakov na základnom stupni umeleckého vzdelávania. V súvislom šesťročnom štúdiu získavajú žiaci na hodinách aj rozsiahle vedomosti, schopnosti a zručnosti v umeleckej pedagogike, a to najmä metodiky a didaktiky vyučovania improvizácie a hry generálbasu.

3. Obsah vzdelávania

Hlavné témy:

Práca s motívom, kadencie
Štvorhlasná úprava akordov a tvorba malých harmonických celkov
Vytváranie viachlasných harmonických modelov
Tvorba melodicko-harmonických úryvkov na základe modálnych tónin
Piesňová forma a modulácie
Zvládnutie iných hudobných foriem

4. Rozdelenie obsahu

1. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Motív
 - 1.1 Práca s motívom
 - 1.2 Spájanie motívov do väčších celkov
2. Fráza
 - 2.1 Členenie melodickej línie do fráz
 - 2.2 Predvetie a závetie, vytváranie pravidelných períód
 - 2.3 Tvorenie melódie
3. Štvorhlasná úprava akordov
 - 3.1 Štvorhlasná úprava kvintakordov v úzkej harmónii
 - 3.2 Oktávová, kvintová a terciová poloha
4. Prísne spájanie akordov
 - 4.1 Prísne spájanie harmonických funkcií T- S
 - 4.2 Prísne spájanie harmonických funkcií T- D
 - 4.3 Spájanie harmonických funkcií S – D
5. Voľné spájanie akordov
 - 5.1 Voľné spoje príbuzných akordov T – S, T – D
 - 5.2 Voľné spájanie harmonických funkcií kvintovej príbuznosti
6. Kadencie
 - 6.1 Kadencie v úzkej harmónii v durových stupniciach
 - 6.2 Kadencie v úzkej harmónii v molových stupniciach
 - 6.3 Prísne a voľné spájanie harmonických funkcií kadencie

Komisionálna skúška

- malé melodicko-rytmické útvary na základe prebratého učiva

2. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Štvorhlasná úprava kvintakordu do širokej harmónie
 - 1.1 Nácvik oktavovej, terciovkej a kvintovej polohy kvintakordu v širokej harmónii
 - 1.2 Prísne a voľné spájanie harmonických funkcií T-S, T-D v širokej harmónii
2. Kadencie
 - 2.1 Kadencie v durových a molových stupniciach v širokej harmónii
 - 2.2 Rozšírená kadencia (napr. T-S-D-VI.-II.- $D_4^{6\ 5\ 3}$)
3. Klamný záver
 - 3.1 Zaradenie spoja D-VI. do kadencií v úzkej aj širokej harmónii
4. Štvorhlasná úprava sextakordov
 - 4.1 Spájanie sextakordov s kvintakordami
 - 4.2 Spájanie sextakordov
5. Štvorhlasná úprava kvartsextakordov
 - 5.1 Spájanie kvintakordov, sextakordov a kvartsextakordov
6. Tvorenie 8-taktových viet a ich harmonizácia
 - 6.1 Harmonizácia melódie vedľajšími kvintakordami
 - 6.2 Harmonizácia melódie pomocou kvintakordov, sextakordov a kvartsextakordov
7. Hra číslovaného basu
 - 7.1 Nácvik hry 5, 6, 6/4

8. Harmonizácia stupníc

Komisionálna skúška

- hra číslovaného basu a melodicko – rytmických útvarov na základe prebratého učiva

3. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Charakteristické disonancie: D⁷, II.⁷, VII.⁷
 - 1.1 Zaradenie do číslovaného basu
2. Vedľajšie septakordy a ich obraty. Nónové akordy
 - 2.1 Číslovaný bas
3. Melodické tóny
 - 3.1 Využitie melodických tónov pri tvorbe melódie
 - 3.2 Kolorovanie melódie
 - 3.3 Vytváranie melodickkej línie k basu
4. Vytváranie dvojhlasných improvizáčnych modelov
 - 4.1 Zmeny v používaní rytmických, melodických alebo harmonických štruktúrnych elementov (synkopy, bodkovaný rytmus, trioly, pauzy, zmeny tónov, chromatika atď.)
5. Mimotonálne akordy
 - 5.1 Zaradenie do kadencie (napr. T-S-(D)^D-D)
 - 5.2 Mimotonálne S a D v číslovanom base
6. Sekvencie
 - 6.1 Vytváranie modelov a ich transpozície
 - 6.2 Použitie sekvencií vo voľne koncipovanom príklade na báze dvojhlasu (trojhlasu)
7. Bicinium
 - 7.1 Rôzne typy bicíniových techník
 - 7.2 Vytvorenie voľnej skladby na spôsob starofrancúzskeho dua alebo basse de trompette
8. Cirkevné tóniny
 - 8.1 Hra príkladov v dorickej, lydickej a mixolydickej tónine
9. Transpozície
 - 9.1 Transponovanie príkladov do rôznych tónin
10. Neapolský a lydický sextakord
 - 10.1 Neapolský a lydický sextakord v číslovanom base
 - 10.2 Vytvorenie harmonickej vety s použitím neapolského sextakordu
11. Harmonizácia chorálu
 - 11.1 Vytvorenie vlastnej melódie chorálového charakteru a jej harmonizácia na akordickom princípe
 - 11.2 Vypracovanie úvodu a záveru

Komisionálna skúška

- malé harmonické celky charakteru prebratého učiva

4. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Modulácie
 - 1.1 Vybočenie a návrat do pôvodnej tóniny
 - 1.2 Diatonické modulácie do blízkych tónin
 - 1.3 Číslovaný bas
2. Harmonizácia ľudových piesní s použitím modulácií
 - 2.1 Harmonizácia sopránových melódií
3. Modulácie pomocou mimotonálnych akordov
 - 3.1 Precvičovanie modulácií mimotonálnymi akordami v číslovanom base
4. Modulácie pomocou L^6 a N^6
 - 4.1 Voľný výber číslovaného basu
 - 4.2 Vytvorenie voľnej harmonickej vety s moduláciou pomocou N^6
5. Modulácie do vzdialených tónin
6. Harmonizácia chorálu s vybočením, resp. moduláciou
 - 6.1 Vytvorenie vlastnej chorálovej melódie s využitím modulácií
7. Malá dvojdielna piesňová forma
 - 7.1 Vytváranie samostatných 8-taktových dielov formy *a b*
8. Malá trojdielna piesňová forma: *a b a*, *a b c*
 - 8.1 Precvičovanie trojdielnej formy na vlastných príkladoch
9. Ostinato
 - 9.1 Princíp a využitie techniky
 - 9.2 Vytvorenie dvojhlasnej línie nad ostinátnou basovou figúrou
10. Toccata na organovom bode
 - 10.1 Využitie striedavého pohybu hlasov

Komisionálna skúška

improvizačná technika 1. – 3. ročníka sa aplikuje na malé hudobné formy tak, že hlavná pozornosť sa venuje tvorivej náplni

5. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Veľká piesňová forma
 - 1.1 Voľný výber: Pastorale, Pieseň bez slov, Cantabile, Uspávanka
2. Variácie
 - 2.1 Variácie na ľudovú pieseň alebo na vlastnú tému
3. Introdukcia
 - 3.1 Prvky a štylizácia slávnostnej hudby
4. Homofónne a polyfónne prelúdium
5. Postlúdium
6. Úprava chorálov na lineárnom princípe
 - 6.1 Chorálová predohra s kolorovaným cantom firmom v sopráne
 - 6.2 Viachlasný chorál s umiestnením cantu firmu v rôznych hlasoch
7. Partita
 - 7.1 Variačná technika na spôsob starých majstrov

Komisionálna skúška

- žiak improvizuje zadanú formu z prebraného učiva

6. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Úvod do kontrapunktu
 - 1.1 Kontrapunktické cvičenia
 - 1.2 Vytváranie kontrapunktických hlasov ku c.f.
2. Fugato
 - 2.1 Voľne tematická forma kontrapunktickej techniky
3. Kánon
 - 3.1 Kánonické vedenie hlasov v oktáve, kvinte
4. Fúgová expozícia
 - 4.1 Vypracovanie témy k fúge a jej exponovanie v trojhlas
5. Fúgový záver
 - 5.1 Využitie techniky vybočenia na subdominantnú plochu v závere
6. Ciaccona alebo passacaglia
 - 6.1 Kontrapunktické variácie
7. Techniky 20. a 21. st.
 - 7.1 Voľná improvizácia s využitím novodobej harmónie, rytmických konštrukcií a voľnej formy

Komisionálna skúška

- improvizácia zadanej polyfónnej formy

Vzdelávacia oblasť:
Umenie a kultúra
HRA Z PARTITÚR A KLAVÍRNYCH VÝŤAHOV
ISCED 3B, ISCED 5B

Konzervatórium Hudba Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Obsahom predmetu hra z partitúr a klavírnych výťahov, ktorý je predmetom odbornej umeleckej a teoretickej prípravy, je naučiť žiaka pohotovo čítať a hrať partitúry a klavírne výťahy. Tento predmet vyžaduje aj vyššiu technickú vyspelosť hrania na klavíri.

Cieľom predmetu je naučiť hrať na klavíri notácie v sopránovom, altovom, tenorovom kľúči, v „C“ kľúčoch. Zvládnuť transpozície rôznych ladení hudobných nástrojov a ich kombinácie s jednotlivými kľúčmi. Žiak sa musí naučiť čítať skladby ako celok (vertikálne) od menších hudobných útvarov až po rozsiahlejšie hudobné formy, hrať generálbas. Predpokladá sa dobrá znalosť hudobných nástrojov a sluchovej analýzy. Hra klavírnych výťahov sa týka opernej tvorby a klavírnych sprievodov rôznych sólových nástrojov. V tomto predmete sa má žiak naučiť k dokonalej pohotovosti a orientácii v partitúrach a v klavírnych výťahoch.

Požiadavky na vedomosti, zručnosti a postoje (spôsobilosti)

Žiak si počas štúdia osvojí praktické zručnosti a poznatky potrebné k štúdiu. Žiak by mal ovládať:

- pohotovo čítať a hrať zborové partitúry v rôznych kľúčoch z obdobia renesancie a baroka
- hrať jednoduché aj zložitejšie klavírne výťahy
- transponovanie jednotlivých nástrojov
- hrať jednoduchšie aj zložitejšie orchestrálne partitúry

2. Ciele predmetu

Hlavným cieľom učebného predmetu hra partitúr a klavírnych výťahov je naučiť žiaka pohotovo čítať a hrať rôzne druhy partitúr a klavírnych výťahov v rôznych kľúčoch. Zvládnuť transpozície rôznych ladení hudobných nástrojov a ich kombinácie s jednotlivými kľúčmi. Ovládať hru generálbasu.

3. Obsah vzdelávania

Umelecké vzdelávanie v odbore štúdia hra partitúr a klavírnych výťahov rozvíja tvorivú osobnosť a talent žiaka v umeleckom prejave. Náročnosť sa postupne zvyšuje v oblasti technickej aj umeleckej od menších hudobných útvarov až po rozsiahlejšie hudobné formy.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

4. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Úvod do predmetu
2. Čítanie a hranie ženských a mužských zborov dvoj-, troj- a štvorhlasných v dnešnej notácii
3. Hrať sopránový, altový a tenorový kľúč v kombinácii s husľovým a basovým kľúčom
4. Hrať chorály z renesancie a baroka
5. Hrať jednoduché klavírne výťahy

Vzdelávacia oblasť:
Umenie a kultúra
HLASOVÁ VÝCHOVA
ISCED 3B, ISCED 5B

Konzervatórium Hudba Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Hlasová výchova je predmet špeciálnej odbornej prípravy v odbore cirkevnej hudby, cieľom ktorého je pochopenie a vedomé zvládnutie fyziologicky, technicky a esteticky správnych dychových a hlasových návykov pre účely hovorového a speváckeho prejavu, ako aj pre kvalifikované vedenie hlasovej výchovy v zborových telesách i sólových vokálnych skupinách.

2. Ciele predmetu

Zvládnutie správnych hlasových návykov pre účely hovorového a speváckeho prejavu.

3. Obsah vzdelávania

Obsahom predmetu je zvládnutie problematiky profesionálnej hlasovej prípravy, fyziológie hlasových orgánov, artikulácie, speváckeho dychu, rôznych druhov techník a zvládnutie liturgickej zložky pri bohoslužbách a obradoch.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

1.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33)

1. Úvod do predmetu
 - 1.1 Úvod do problematiky profesionálnej hlasovej prípravy
 - 1.2 Fyziológia dýchacích orgánov, typy dýchania, ovládanie dychu, ekonomika dychu
2. Fyziológia hlasových a rezonančných orgánov, fonácia, tvorenie tónu, rezonancia
3. Hlasová hygiena, chyby spievaného tónu, hlasové poruchy a choroby
4. Artikulácia pri hovorenom slove, artikulácia pri speve, spevný tón

2.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Pokračovanie rozvíjania hlasovej techniky
 - 1.1 Dychové cvičenia, artikulačné cvičenia, rezonančné cvičenia
2. Kultivované nasadenie tónu v strednej polohe

3.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Pokračovanie rozvíjania hlasovej techniky
 - 1.1 Upevňovanie správnych dychových a tónotvorných návykov
2. Technická, výrazová a liturgická zložka spevov pri bohoslužbách a obradoch
3. Rozširovanie hlasového rozsahu
4. Legatový a staccatový spev, frázovanie

4.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Pokračovanie rozvíjania hlasovej techniky
2. Uvedomelá kontrola speváckych návykov
3. Pokračovanie v zvládaní technickej, výrazovej a liturgickej zložky spevov pri bohoslužbách a obradoch

5.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Samostatná a uvedomelá kontrola pri zvládaní speváckej techniky
2. Pokračovanie v zvládaní technickej, výrazovej a liturgickej zložky spevov pri bohoslužbách a obradoch
3. Metodika hlasovej výchovy so zameraním na spevácke zbory

6.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Samostatná a uvedomelá kontrola pri zvládaní speváckej techniky
2. Pokračovanie v zvládaní technickej, výrazovej a liturgickej zložky spevov pri bohoslužbách a obradoch
3. Didaktika hlasovej výchovy so zameraním na spevácke zbory

Vzdelávacia oblasť:
Umenie a kultúra
SKLADBA
ISCED 3B

Konzervatórium Hudba - Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Predmet základy skladby je predmet špeciálnej odbornej umeleckej prípravy.

2. Ciele predmetu

Cieľom predmetu je pripraviť absolventa na samostatné úpravy pre komorné zoskupenia a zbory a na komponovanie vlastných skladieb v malých formách.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

2. ročník

(1 hodiny týždenne, spolu 33 hodín)

1. Úvod do základov skladby
2. Melodické štúdie
 - 2.1 Stavba unisónovej melodickej vety
 - 2.2 Rozvinutie vety z motivického jadra
 - 2.3 Rozširovanie melodickej vety
(Komponuje sa pre rôzne jednohlasné melodické nástroje, prípadne pre ľudský hlas)
3. Viachlasná veta
 - 3.1 Polyfónne štúdie – výcvik základov kontrapunktu
 - 3.2 Homofónna veta (perioda, neperiodická veta)
 - 3.3 Spojovanie viet – malá dvoj- a trojdielna forma
(Komponuje sa pre klávesové viachlasné nástroje, prípadne pre sólový nástroj s klavirom)
4. Harmónia
 - 4.1 Rozšírené opakovanie harmonických funkcií a ich spojov
 - 4.2 Opakovanie mimotonálnych a alterovaných akordov
ácie
5. Úpravy
 - 5.1 Úpravy duchovných piesní (spev, klavír, organ príp.iné nástroje)
 - 5.2 Úpravy duchovných piesní pre miešaný zbor

Skúšobná látka:

- vlastná skladba v dvoj- alebo trojdielnej forme
- úprava piesne pre spev a klavír

- úprava piesne pre miešaný zbor

3. ročník

(1 hodiny týždenne, spolu 33 hodín)

1. Úvod do základov skladby

2. Vlastné skladby

2.1 Suita z malých foriem

2.2 Pieseň na jednoduchý (liturgický) text

2.3 Malé rondo

(Komponuje sa pre sóla s klavírnym sprievodom, prípadne pre malé komorné (inštrumentálne) súbory)

3. Kompozičné štúdie v starých slohoch

3.1 Kánon

3.2 Invencia

3.3 Fúga (expozícia)

(Komponuje sa pre malé komorné súbory, prípadne pre malý orchester)

4. Úpravy

Žartovných piesní pre detský, ženský a mužský zbor

5. Prehľad kompozičných techník XX.storočia

Skúšobná látka:

- suita (programová) z malých foriem

- pieseň so sprievodom na jednoduchý text

- úprava ľudovej piesne pre zbor (detský, ženský alebo mužský)

Vzdelávacia oblasť:
Jazyk a komunikácia
LATINSKÝ JAZYK
ISCED 3B

Konzervatórium Hudba - Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Latinský jazyk je predmet špeciálnej odbornej prípravy v odbore cirkevnej hudby, cieľom ktorého je pochopenie a zvládnutie fonetiky jazyka, gramatického minima, ktorým žiaci rozvíjajú logickú oblasť myslenia a dbajú na jeho praktické využitie a nadobúdajú slovnú zásobu v rozsahu cca 500 slov v ročníku.

2. Ciele predmetu

Cieľom predmetu je zvládnutie hovorovej stránky jazyka tak, aby ho mohli používať pri liturgii v latinskom jazyku a na používanie slovníka pri ťažších biblických textoch.

3. Obsah vzdelávania

Obsahom predmetu je zvládnutie základných pravidiel, výslovnosti a gramatiky jazyka.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

1.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Pravidlá výslovnosti, dĺžka slabík, prízvuk
2. Verba, verbum esse, pravidelné verba
3. Substantíva
4. Verba I. a II. konjugácie
5. Substantíva a adjektíva
6. Prísudok, pasívum
7. III. a IV. konjugácia, III. deklinácia – substantíva, adjektíva III. deklinácie
8. Prívlastok, osobné zámená
9. Indikatív imperfekta aktíva a pasíva
10. Verba deponencia
11. Futurum sloviēs

2.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Stupňovanie adjektív, nepravidelné stupňovanie adjektív, stupňovanie adverbíí
2. Prehľad numerálií

3. Participium prézenta aktíva
4. Konjuktív prézenta, konjuktív imperfekta
5. Práca so slovníkom, prekladanie gramaticky jednoduchých textov (kantiky, žalmy, modlitby)

Vzdelávacia oblasť:
Človek a spoločnosť
DEJINY A LITERATÚRA CIRKEVNEJ HUDBY
ISCED 5B

Konzervatórium Hudba - Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Predmet dejiny a literatúra cirkevnej hudby je odborný predmet, ktorý má žiakom sprostredkovať vedomosti z vývoja európskej hudobnej kultúry z pohľadu vývoja hudobných druhov a štýlov cirkevnej hudby. Jednotlivé témy sú formulované tak, aby sa vyzdvihli dominantné štýly, problémy a osobnosti príslušného obdobia.

2. Ciele predmetu

Cieľom predmetu je oboznámiť žiakov s hodnotným repertoárom liturgickej hudby minulých storočí, ktorý budú využívať vo svojej liturgicko-hudobnej praxi.

3. Obsah vzdelávania

Obsahom predmetu je nadobudnutie poznatkov z dejinného vývinu cirkevného spevu, koncertného a symfonického cirkevného štýlu, z cirkevnej hudby v 20. storočí a II. vatikánskeho koncilu.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

5.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Cirkevný spev v apoštolskej dobe, starorímsky, ambroziánsky a mozarabský spev a gregoriánsky chorál
2. Chorál na mimorímskych územiach a vo franskej ríši, druhy chorálu vrcholného stredoveku
3. Začiatky a rozvoj viachlasu, tridentská reforma

6.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Koncertný štýl v cirkevnej hudbe 17. storočia a jeho vyvrcholenie v 18. storočí, protestantský chorál, duchovná pieseň od baroka k osvietenstvu
2. Symfonický cirkevný štýl 18. storočia, jeho reforma a završenie v 19. storočí, ceciliánske hnutie
3. Cirkevná hudba v 20. storočí, II. vatikánsky koncil, tendencie v cirkevnej hudbe po II. vatikánskom koncile

Vzdelávacia oblasť:
Človek a spoločnosť
PEDAGOGIKA HLAVNÉHO ODBORU ŠTÚDIA
ISCED 3B, ISCED 5B

Konzervatórium Hudba - Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Pedagogika hlavného študijného odboru je neoddeliteľnou súčasťou hlavného študijného odboru. Vedie k osvojovaniu si správnych pedagogických a metodologických postupov, ktoré žiaci potom po absolvovaní školy aplikujú pri pedagogicko-umeleckých činnostiach. Nakoľko umelecká pedagogika pracuje v prevažnej miere na princípoch pedagogiky individuálneho spôsobu vzdelávania, pri jej tvorbe pedagóg musí rešpektovať individualitu každého žiaka, jeho talentové predpoklady, fyziologické dispozície, predpoklad jeho rozvoja, vek, schopnosť chápania a reagovania na nové poznatky a týmto faktorom podriadiť pri vyučovaní svoj metodický postup. Každý žiak sa vyvíja iným spôsobom, preto sa príprava učebného postupu nesmie robiť hromadne. Pre každého žiaka musí učiteľ pripraviť individuálny metodický postup, ale nikdy by sa nemal vytrátiť hlavný cieľ, vychovať umelecky cítiaceho človeka, nielen mechanického remeselníka. Treba bojovať proti diletantskému chápaniu interpretovaného diela, ktoré sa prejavuje v nesprávnom pochopení po stránke obsahu a posolstva a výberom neprimeraných výrazových prostriedkov. Pritom však učiteľ musí byť dobrým psychológom a musí viesť žiaka svojim postupom upútať počas celej hodiny. Žiaci sa tu teda učia umenie citovo vnímať, rozumieť umeleckým dielam a čo je v predmete pedagogika hlavného študijného odboru najdôležitejšie, naučia sa podľa vzoru svojho učiteľa hlavného odboru štúdia a v súčinnosti s ostatnými pedagogickými predmetmi komplexne pedagogicky pôsobiť na vyžadovanej úrovni. Patrí k predmetom, ktoré učia „vytvárať umenie“. Preto sú žiaci po absolvovaní šesťročného štúdia schopní samostatne pripraviť umelecky - interpretačné výkony a vytvárať individuálne pedagogické koncepcie pre vyučovanie každého zvereného žiaka na základnom stupni umeleckého vzdelávania.

2. Ciele predmetu

Cieľom predmetu je osvojovanie si správnych pedagogických a metodicko-didaktických postupov, ktoré žiaci potom po absolvovaní školy budú aplikovať pri svojich pedagogických činnostiach. Pedagogika hlavného študijného odboru sa ako výnimočný predmet nachádza iba na umeleckých školách konzervatoriálneho typu a tvorí jeden z pilierov umeleckej pedagogiky. Žiak konzervatória sa pri tvorbe umeleckej produkcie učí zaznamenávať a plniť komplexné požiadavky svojho učiteľa. Tie sú potom vzorom pri jeho vlastnej pedagogicko-umeleckej činnosti.

3. Obsah vzdelávania

Pedagogicko-umelecké vzdelávanie pripravuje na komplexné pedagogické pôsobenie umeleckú osobnosť, s osobnostnými predpokladmi pre prácu v pedagogicko-umeleckých činnostiach. Ovláda pedagogiku, odborovú didaktiku a metodiku, aplikovanú fyziológiu, aplikovanú psychológiu a praktickú orientáciu v štýlových obdobiach vo svojom hlavnom odbore štúdia podľa požadovaných nárokov v jednotlivých ročníkoch.

1. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Manuálová technika
 - 1.1 Oboznámenie sa s nástrojom, správne sedenie, nastavenie lavice
 - 1.2 Prevádzka organu, zariadenia na hracom stole, funkcia registrov
 - 1.3 Korektné postavenie rúk a prstov
 - 1.4 Rozdiely medzi klavírnou a organovou technikou
 - 1.5 Úvod do techniky organovej hry, prípravné cvičenia, nácvik úderov
 - 1.6 Odstraňovanie zbytočných pohybov, ekonómia hry
2. Základné prvky prstovej techniky
 - 2.1 Hra legato, nadkladanie a podkladanie prstov
 - 2.2 Tiché výmeny prstov, glissando, legatová hra palcom
 - 2.3 Repetované tóny, hra páuz
 - 2.4 Osvojenie si zásad použitia správnych prstokladov
3. Technika artikulácie
 - 3.1 Úlohy artikulácie. Nácvik úderov staccato, staccatissimo, portato
 - 3.2 Pestovanie sluchovej schopnosti jemnej diferenciácie dĺžok tónov
 - 3.3 Artikulácia v polyfonickej hre
 - 3.4 Základná orientácia v artikulačných pravidlách
4. Špecifické problémy organovej techniky
 - 4.1 Realizácia rôznych typov manuálových prechodov
 - 4.2 Hra na dvoch manuáloch súčasne, hra na dvoch manuáloch v rovnakej polohe
 - 4.3 Súčasná hra jednou rukou na dvoch manuáloch
 - 4.4 Ovládanie crescendového valca, technika používania žalúzií
5. Technika pedálovej hry
 - 5.1 Výber vhodnej obuvi
 - 5.2 Orientácia na pedálovej klaviatúre, vymedzenie základnej polohy nôh na klaviatúre
 - 5.3 Používanie a rovnomerné striedanie špice a päty
 - 5.4 Rozdelenie pedálového partu medzi obidve nohy
 - 5.5 Hra väčších intervalov, podkladanie a nadkladanie nôh
 - 5.6 Rozložené akordy a dvojité pedál, akordická a polyfónna hra
 - 5.7 Problematika nohokladov, hra durových stupníc cez dve oktávy, rozložený D⁷ a T⁵
6. Súčasná hra manuálu a pedálu
 - 6.1 Hra jednou rukou a pedálom, precvičovanie súhry ľavej ruky a pedálu
 - 6.2 Súčasná hra dvoma rukami a pedálom
 - 6.3 Cvičenie nezávislosti rúk a nôh
 - 6.4 Synchronizácia hracieho aparátu a sluchovej kontroly
7. Naštudované skladby
 - 7.1 Pedálové durové stupnice cez dve oktávy, veľký rozklad septakordu a kvintakordu
 - 7.2 J.S.Bach: Prelúdium a fúga (z 8 malých prelúdií a fúg, BWV 553-560)
 - 7.3 Skladba z obdobia renesancie alebo baroka (okrem Bacha)
 - 7.4 Romantická skladba alebo skladba 20.storočia

2. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Rozvíjanie pedálovej techniky
 - 1.1 Prehľbovanie zručnosti v pedálovej technike

- 1.2 Špeciálne cvičenia a pedálové etudy
- 1.3 Hra pedálových molových stupníc cez dve oktávy, rozložený VII⁷ a T⁵
2. Cvičenia nezávislosti rúk a nôh
 - 2.1 Synchronizácia práce rúk a nôh
 - 2.2 Polyfonické vedenie hlasov v manuáli a pedáli
 - 2.3 Dvoj-, troj-, štvorhlasná sadzba vo vedení hlasov
3. Základy artikulačnej práce
 - 3.1 Zásady pre vypracovanie artikulácie vo viachlasnej hre
 - 3.2 Dôslednosť, zreteľnosť a čistota jej realizácie
 - 3.3 Kontrola presného technického uskutočnenia požadovaného artikulačného prvku
4. Akcentácia
 - 4.1 Technické stvárnenie prízvuku na organe
 - 4.2 Metrický (rytmický) akcent a jeho význam v skladbách
 - 4.3 Identifikácia prízvukných a neprízvukných dôb v takte
5. Základy registrácie
 - 5.1 Základné pravidlá registrácie, zásady spájania registrov
 - 5.2 Základné, sólové a plenové registrácie
6. Naštudované skladby
 - 6.1 Pedálové molové stupnice cez dve oktávy, veľký rozklad VII⁷, T⁵
 - 6.2 5 skladieb rôznych štýlových období

3. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Práca na organovej technike
 - 1.1 Rozvíjanie manuálovej a pedálovej techniky
 - 1.2 Rozširovanie okruhu úderových praktík 16.- 18.st.: Ordentliches Fortgehen (Marpurg)
 - 1.3 Používanie žalúzií za účelom dynamického vlnenia v skladbách, nácvik postupného otáčania crescendového valca
2. Technika agogického vlnenia
 - 2.1 Technické zvládnutie agogických prostriedkov ritardanda a acceleranda
 - 2.2 Pravidlá, zákonitosti a základné zásady používania ritardanda a acceleranda
 - 2.3 Baroková agogika
 - 2.4 Stvárnenie romantickej frázy
3. Prednesové prvky organovej hry
 - 3.1 Patetický prízvuk, jeho význam a použitie v skladbách
 - 3.2 Variabilita v dĺžkach tónov: emocionálny efekt vo výraze skladby
4. Úvod do ornamentiky
 - 4.1 Zmysel ornamentiky a základné vedomosti o podstate ornamentov
 - 4.2 Zadenie ozdôb podľa epochy a proveniencie
 - 4.3 Základné symboly
5. Triová hra
 - 5.1 Základy triovej hry, ľahké príklady na jej precvičovanie
 - 5.2 Samostatné vypracovanie artikulácie a prstokladov (nohokladov) každého hlasu
6. Naštudované skladby
 - 6.1 Minimálne 6 skladieb rôznych štýlových období

4. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Zdokonaľovanie technických prvkov
 - 1.1 Plynulé a fixované reflexívne pohyby rúk a nôh
 - 1.2 Etablovaná minuciózna prstovo-úderová kvalita
 - 1.3 Systémovosť a precíznosť pri vykonávaní technických úkonov
2. Rozvíjanie techniky triovej hry
 - 2.1 Samostatné vypracovanie aplikatúry, akcentácie, artikulácie a frázovania v náročnejších skladbách triovej techniky
3. Ornamentika
 - 3.1 Orientácia v rôznych ornamentačných formulách a typoch ozdôb
 - 3.2 Zásadné rozdiely v barokovej a romantickej ozdobovacej praxi
 - 3.3 Ozdobovanie v skladbách J.S. Bacha
4. Výrazové úlohy artikulácie
 - 4.1 Odlišovanie charakteru jednotlivých tónov
 - 4.2 Zdôraznenie tónov za účelom ich vyzdvihnutia, určenie tvaru figúry, motívu, témy
 - 4.3 Dosahovanie plasticity línií v polyfonickom pletive, vyvolanie dojmu dynamiky tónov
5. Inégality a rubato v interpretačnej praxi
 - 5.1 Diferenciácia medzi zapísanou a hranou hodnotou nôt
 - 5.2 Egálna a inegálna hra
 - 5.3 Deklamačný zmysel metrickej odchýlky v hre nôt od spôsobu ich zápisu. Technika prevedenia
6. Naštudované skladby
 - 6.1 Minimálne 6 skladieb rôznych štýlových období

5. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Zvládnutie interpretácie na vyššej odbornej úrovni
 - 1.1 Rozvíjanie získaných zručností v hre na organe
 - 1.2 Rozvíjanie schopnosti samostatnej práce vo voľbe technických prvkov hry
2. Frázovanie a agogika
 - 2.1 Bezpečná identifikácia fráz v texte a používanie plynulej organovej melodickéj agogiky
 - 2.2 Zmysluplnosť v tektonickom členení
Samostatná žiaková voľba výrazových prostriedkov podľa vedomostí a štýlu
3. Registrácia
 - 3.1 Prehľbovanie vedomostí o štýle
 - 3.2 Poznanie dispozícií nástrojov, teórií a zásad registračnej praxe v rozličných obdobiach a teritóriách
 - 3.3 Použitie registrov a zostáv typických pre autora, dobu a krajinu, z ktorej pochádza skladba
4. Voľba tempa
 - 4.1 Označenia charakteru skladieb a ich vplyv na voľbu tempa v skladbe
 - 4.2 Tempové označenia v hudbe 18. a 19. st. v praxi
5. Priestorové-akustické riešenia
 - 5.1 Hra organistu v akustickom priestore

- 5.2 Podriadenie výberu interpretačných prvkov akustickej situácii
- 5.3 Nácvik hry vo väčšom priestore
- 6. Otázky štýlu
 - 6.1 Definovanie pojmu štýl a jeho premietnutie do interpretačnej praxe
 - 6.2 Využitie teoretických vedomostí ku komplexnej štýlovej analýze hraných skladieb a k následnému použitiu hracích prostriedkov, ktoré čo najvernejšie vystihnú jej obsah
- 7. Naštudované skladby
 - 7.1 Minimálne 6 skladieb rôznych štýlových období

6. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

- 1. Technické a prednesové zvládnutie náročných skladieb organovej literatúry
 - 1.1 Rozvíjanie schopnosti k samostatnému vypracovaniu všetkých zložiek organovej interpretácie vrátane štýlového začlenenia skladby
 - 1.2 Teoretické podloženie a zdôvodnenie výberu
- 2. Registrácia
 - 2.1 Prispôsobenie registračného plánu konkrétnemu organu, priestoru a situácii
 - 2.2 Schopnosť registračného kompromisu. Zohľadnenie obsahového aspektu registrácie
- 3. Zmeny nástrojov, priestorov, rôznorodosť interpretačných situácií
 - 3.1 Prehlbovanie schopnosti žiaka na adaptáciu v rôznych podmienkach: na veľkosť nástroja a jeho dispozíciu, traktúru a individuálne možnosti (príp. nedostatky), akustické podmienky (veľká akustika, suchá akustika)
- 4. Samostatná interpretačná práca
 - 4.1 Preverka schopnosti žiaka samostatne vypracovať a predviesť skladbu

Vzdelávacia oblasť:
Človek a spoločnosť
METODIKA HLAVNÉHO ODBORU ŠTÚDIA
ISCED 5B

Konzervatórium Hudba - Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Metodika hry na organe spolu s ostatnými predmetmi všeobecnej a odbornej umeleckej pedagogiky pripravuje žiakov konzervatória na povolanie pedagóga. Učí žiakov spoznávať systém vyučovania na ZUŠ, pomáha porozumieť psychologickým a fyziologickým osobitostiam detí. Metodika je podrobne zameraná na problematiku práce so začiatčníkom. Nedostatočné základy a podcenenie problémov pri adaptácii žiaka z klavíra na organ majú ďalekosiahle následky v jeho hre, preto je potrebný jasný smer a systematika pri vybudovaní pevných pilierov organovej techniky. Zodpovedanie otázok z metodiky pred skúšobnou komisiou na záver roka je súčasťou súbornej skúšky z pedagogickej prípravy a zisku umelecko-pedagogickej spôsobilosti.

2. Ciele predmetu

Cieľom predmetu je poukázať na elementárne problémy, ktoré sprevádzajú žiaka v rôznych vývojových fázach jeho vývoja počas štúdia, podať konkrétne návody a optimálne riešenia na prekonanie nedostatkov. Jej cieľom v širokom zmysle je vzbudiť u žiakov záujem o vyučovanie organovej hry. V užšom zmysle má za úlohu naučiť budúcich organových pedagógov spoznávať a riešiť základné problémy s využitím základných metodických postupov, orientovať sa v nich, spoznávať najnovšie prístupy k vyučovaniu organovej hry v základnom hudobnom školstve.

3. Obsah vzdelávania

Obsahom predmetu je zvládnutie techniky manuálovej a pedálovej hry, jednotlivých metodických postupov, úloh a práce učiteľa. Žiak sa musí naučiť analyzovať osobnosti žiaka a musí ovládať organovú literatúru a študijné plány.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

5. ročník

(2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín)

1. Metodika hry na organe ako vedná disciplína

- 1.1 Cieľ predmetu a práce pedagóga
- 1.2 Príprava žiaka k štúdiu organovej hry
2. Technika manuálovej hry
 - 2.1 Špecifiká hracieho aparátu
 - 2.2 Charakteristika zvukových a technických vlastností organa a klavíra
 - 2.3 Adaptácia klavírnej techniky
 - 2.4 Prstovo-úderová technika. Prekladanie prstov, glissandá, tiché výmeny
 - 2.5 Voľba prstokladov. Staré prstoklady
 - 2.6 Technika artikulácie. Úlohy artikulácie, legato, staccato, portato
3. Technika pedálovej hry
 - 3.1 Správne sedenie, výber obuvi, orientácia na pedálovej klaviatúre
 - 3.2 Rozvíjanie pedálovej techniky, vypracovanie nohokladov
4. Špecifické techniky organovej hry
5. Metodické postupy pri vyučovaní prednesu
 - 5.1 Prízvuky, metrum a rytmus, inegálna hra
 - 5.2 Tempo. Označenia charakteru skladieb a ich vplyv na tempo, tempové označenia v 19.st.
 - 5.3 Artikulácia - výrazové úlohy, problematika artikulácie hudby 16.- 18.st.
 - 5.4 Frázovanie – výstavba romantickej frázy. Agogika
 - 5.5 Ornamentika. Charakteristika ornamentiky 16. – 19.st.
 - 5.6 Prídavné ozdobovanie. Ozdoby u J.S. Bacha
 - 5.7 Registrácia – postup učiteľa pri vyučovaní základov registrácie
 - 5.8 Zásady spájania registrov, štýlové registrácie, obsahový aspekt

Vzdelávacia oblasť:
Človek a spoločnosť
DIDAKTIKA HLAVNÉHO ODBORU ŠTÚDIA
ISCED 5B

Konzervatórium Hudba Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Didaktika hry na organe spolu s ostatnými predmetmi všeobecnej a odbornej umeleckej pedagogiky pripravuje žiakov konzervatória na povolanie pedagóga.

Prácu so začiatčikom musí ovládať učiteľ pôsobiaci na každom pedagogickom stupni, pretože patrí medzi najdôležitejšie didaktické úlohy. V oblasti didaktiky sa zameriava pozornosť aj na historický vývoj v oblasti didaktickej literatúry, zoznamuje žiakov s inštruktívnou literatúrou a organovými školami, s podrobným vyučovaním začiatčikov, tiež s literatúrou pre ďalšie vzdelávanie pedagógov. Žiak si osvojuje jednotlivé koncepcie vyučovania, humanistické prístupy k vyučovaniu a zoznamuje sa s materiálnymi didaktickými prostriedkami.

2. Ciele predmetu

Cieľom predmetu je získanie a osvojenie si vedomostí, rešpektovanie základných didaktických zásad, pedagogických dokumentov a tvorba individuálnych učebných plánov do tej miery, aby bol žiak schopný samostatne pedagogicky pôsobiť s ohľadom na individualitu žiaka.

3. Obsah vzdelávania

Po obsahovej stránke sa zameriava pozornosť na historický vývoj v oblasti didaktickej literatúry. Žiaci si rozširujú skúsenosti s inštruktívnou literatúrou a organovými školami, s podrobným vyučovaním začiatčikov, tiež s literatúrou pre ďalšie vzdelávanie pedagógov.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

5. ročník
(2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín)

1. Didaktické zásady praktickej prípravy
 - 1.1 Technika praktickej prípravy
 - 1.2 Plán a organizácia praktickej prípravy
 - 1.3 Národné vyučovanie, problémové vyučovania, rozvíjajúce vyučovanie
 - 1.4 Didaktické zákonitosti, princípy a pravidlá
2. Obsah a cieľ študijných plánov
 - 2.1 Základné pedagogické dokumenty. Učebné plány a učebné osnovy

- 2.2 Individuálny učebný plán – vzor
- 2.3 Návod na výber literatúry

3. Didaktická organová literatúra

- 3.1 Historické a súčasné pramene
- 3.2 Organové školy romantizmu a 20.st.
- 3.3 Súčasný progresívne metodické príručky

Vzdelávacia oblasť:
Človek a spoločnosť
PEDAGOGICKÝ SEMINÁR HLAVNÉHO ODBORU ŠTÚDIA
ISCED 5B

Konzervatórium Hudba Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Pedagogický seminár patrí k pedagogickým predmetom. Pedagogický seminár integruje poznatky zo všetkých predmetov, najmä z hlavného odboru štúdia, z jeho metodiky, didaktiky, z vyučovacej praxe a z predmetov hudobno – teoretických. Syntéza všetkých vedomostí je zameraná na vyučovací proces, ktorému sa bude poslucháč venovať vo svojej budúcej praxi. Obsahom predmetu sú tematické okruhy, ktoré sa zaoberajú analýzou ukážkových hodín v hre na organe. Predmetom pedagogického seminára sú pedagogicko – interpretačné praktické činnosti.

2. Ciele predmetu

Hlavným cieľom je venovať sa problematike, ktorá má v najvyššej možnej miere pomôcť každému absolventovi konzervatória pri jeho pedagogickej činnosti na ZUŠ. Žiak je po absolvovaní tohto predmetu schopný na základe nadobudnutých vedomostí a schopností samostatne pedagogicky pôsobiť.

3. Obsah vzdelávania

Obsahom predmetu je získanie poznatkov o analýze rôznych metodických postupov.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

6. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Práca učiteľa organovej hry
 - 1.1 Osobnosť pedagóga. Odborné a morálne kvality, permanentné vzdelávanie
 - 1.2 Poznanie žiakovej individuality
 - 1.3 Typológia žiakov
 - 1.4 Úlohy v začiatkovej fáze vyučovania
 - 1.5 Analýza a výstavba skladby
2. Osobnosť žiaka
 - 2.1 Podiel talentu a vôľových vlastností na úspešnosti práce žiaka
 - 2.2 Pamäť, typológia pamätí
 - 2.3 Motivácia, koncentrácia, sebakontrola

2.4 Tréma, rady pre dosiahnutie pozitívneho výsledku

3. Diskusie o metodických postupoch

3.1 Riešenie konkrétnych problémov pri vyučovaní (z modelových vyučovacích hodín)

3.2 Skúsenosti z vyučovacej praxe. Analýza vyučovacích hodín pedagóga a vlastných vyučovacích hodín

Vzdelávacia oblasť:
Človek a hodnoty
LITURGIKA
ISCED 3B, ISCED 5B

Konzervatórium Hudba Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Liturgika je povinný predmet špeciálnej odbornej prípravy študijného odboru cirkevná hudba. Formuje umeleckú osobnosť poslucháča v liturgickom duchu a pripravuje ho na samostatné a tvorivé zvládnutie hudobnej stránky bohoslužieb a na pomocnú pastoračnú prácu vo farnosti.

2. Ciele predmetu

Cieľom predmetu je sprostredkovať poslucháčom vedomosti o posvätných obradoch z hľadiska teologického, historického, pastoračného, právneho a hudobného tak, aby vnútorne pochopili samotnú podstatu obradov ako celok i ako ich jednotlivé časti.

3. Obsah vzdelávania

Obsahom predmetu je nadobudnúť poznatky o hlavných teologických princípoch liturgie, liturgickom rozdelení cirkevného roka, špecifik hudby a spevov pri liturgii a metodiky a výchovy kantorov pre liturgiu.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

1.ročník
(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Opakovanie učiva z náboženskej výchovy
2. Úvod do Písma, Starý a Nový zákon

2.ročník
(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Povaha, obsah a význam liturgie
2. Dejiny a vývoj liturgického života
3. Teologické princípy liturgie
4. Antropológia liturgie

3.ročník
(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Liturgický kalendár, liturgický rok, liturgický týždeň
2. Omša
3. Liturgia hodín
4. Liturgia sviatostí a svätenín

4.ročník
(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Princípy liturgickej hudby
2. Spev a hudba pri omši
3. Spev a hudba pri omši s vysluhovaním sviatostí a svätenín
4. Spev a hudba pri sviatostiach, pri bohoslužbe slova, pohrebe, požehnaniach, raných chválach, vešperách a ostatných liturgických úkonoch
5. Spev a hudba pri ľudových pobožnostiach
6. Cirkevné dokumenty o posvätnnej hudbe

5.ročník
(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Spev a hudba pri omši votívnej a pri omši na rozličné potreby, pri omši s deťmi, pri omši pre malé skupiny
2. Medzinárodné slávenia
3. Spev a hudba pred omšou a po omši
4. Kódex cirkevného práva (Can. 1210)

6.ročník
(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Metodika výchovy a vzdelávania organistov, dirigentov, speváckych zborov, lektorov, žalmistov a veriacich z hľadiska ich účasti v posvätnnej liturgii
2. Liturgický život vo farnosti

Vzdelávacia oblasť:
Človek a svet práce
ZBOROVÝ SPEV
ISCED 3B, ISCED 5B

Konzervatórium Hudba Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Zborový spev je praktický odborný predmet pre poslucháčov cirkevného oddelenia, v ktorom si osvojujú techniku zborového spevu, vedomosti z dejín zborového spevu, nadobúdajú prehľad o zborovej literatúre a formujú sa z hľadiska didaktického i výchovného.

Zborovou praxou si poslucháči upevňujú svoje intonačné a rytmické schopnosti, rozvíjajú harmonické cítenie, chápanie funkcie jednotlivých hlasov v oblasti hudby homofónnej i polyfónnej a sú vedení k syntéze jednotlivých zložiek hudby. Z hľadiska výchovného zborový spev vedie poslucháča k vnútornej aj vonkajšej disciplíne, k zmyslu pre potreby spoločenstva, pôsobí pri formovaní spoločenského vedomia a národného povedomia.

2. Ciele predmetu

Cielom predmetu je, aby žiak zvládol tieto atribúty :

- dýchanie pri speve, správne tvorenie speváckeho tónu
- správne vedenie spevného hlasu a jeho dynamické stvárnenie
- vyrovnávanie hlasových registrov z hľadiska rozsahu, farby a dynamiky
- správnu a pohotovú reakciu na dirigentské gesto
- bezpečnú intonačnú orientáciu v horizontálnom i vertikálnom chápaní svojho speváckeho partu
- orientáciu a vystupovanie počas verejných hudobných produkcií, spoločenských, cirkevných a liturgických

3. Obsah vzdelávania

Obsahom predmetu je :

- gregoriánsky chorál a protestantský chorál
- stredoveká vokálna hudba (najstaršie pamiatky jednohlasnej slovenskej duchovnej piesne, počiatky viachlasu)
- skladby klasickej vokálnej polyfónie (počiatky, nizozemská škola, vrcholné obdobie, polychória)
- baroková literatúra
- skladby z obdobia klasicizmu
- zakladatelia slovenskej cirkevnej hudby
- skladby svetovej zborovej literatúry z obdobia romantizmu a 20. storočia

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

Výber zborových skladieb je aktualizovaný počtom a obsadením hlasových skupín žiakov v príslušnom ročníku, kultúrno-spoločenskými požiadavkami, liturgickým obdobím a cirkevnými sviatkami v príslušnom študijnom období.

Literatúra: C. Monteverdi, A. Vivaldi, J.S.Bach, G.F.Händel, Z. Zarewutius, J. Šimbracký,
Levočské tabulatúry, Cantus Catholici, Cithara Sanctorum,
J. Haydn, W.A.Mozart, L.v.Beethoven, A. Zimmermann, A. Budinský, J.L.Bella, L. Vansa,
M.Schneider – Trnavský, J. Rosinský
Ďalej skladatelia a ich diela podobnej technickej úrovne.

Vzdelávacia oblasť:
Človek a svet práce
GREGORIÁNSKY CHORÁL / HYMNOLÓGIA
ISCED 3B, ISCED 5B

Konzervatórium Hudba Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Gregoriánsky chorál je predmet špeciálnej odbornej prípravy, ktorý svojim praktickým zameraním rozširuje a prehľbuje vedomosti a schopnosti z oblasti hudby, spevu a liturgiky. Počas štúdia sa poslucháči zoznamujú s problematikou interpretácie gregoriánskeho chorálu, rozvíjajú interpretačné zručnosti a vo svojom prejave nadobúdajú primeranú umeleckú pôsobivosť, liturgickú orientáciu a spiritualitu.

2. Ciele predmetu

Cieľom predmetu je bezpečná orientácia a prednes jednotlivých spevov gregoriánskeho chorálu a liturgických nápevov evanjelickej cirkvi tak, ako to vyžaduje súčasná liturgická prax.

3. Obsah vzdelávania

Obsahom predmetu je nadobudnutie vedomostí z dejín a vývoja gregoriánskeho chorálu, jednotlivých druhov foriem gregoriánskeho chorálu a ich použitie pri liturgii. Nadobudnutie poznatkov omšového ordinária a propria a dejín vývoja evanjelických nápevov a ich využitia v praxi.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

3.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Najstaršie formy hudobného prejavu kresťanov
2. Vývoj gregoriánskeho chorálu
 - 2.1 jednotlivé vývojové etapy
 - 2.2 notácia
 - 2.3 rytmus a módy gregoriánskeho chorálu
3. Spev žalmov
4. Omšové ordinárium

4.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Hudobné formy gregoriánskeho chorálu
2. Spev žalmov (antifonálny, responzoriálny)
3. Hymnov, omšové modlitby, aklamácie
4. Omšové ordinárium, omšové proprium
5. Nová hymnodia vo 4. stor., hymnické spevy západnej Európy
6. Hymny ambroziánskeho obdobia
7. Ideál modlitby, účinok Ducha Svätého pri speve (Ambrosius)

5.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Spevy ordinária a propria podľa cirkevného roka
2. Sekvencie, kantiky, varia
3. Liturgia hodín
4. Slovo a hudba v 16. stor (M. Luther, T. Muntzer, Českí bratia)
5. Reformácia a protireformácia

6.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Spevy omšového ordinária a propria
 - 1.1 Spevy podľa cirkevného roka, výber z votívnych omší, zo zvláštnych omší, z omší za zomrelých, ranné chvály, vešpery, litanie

Vzdelávacia oblasť:
Človek a svet práce
HRA LITURGICKEJ A OBRADNEJ HUDBY
ISCED 3B, ISCED 5B

Konzervatórium Hudba - Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Hra liturgickej a obradnej hudby je odborný predmet, v ktorom žiaci získavajú a rozširujú svoje vedomosti, schopnosti a zručnosti na vyššej odbornej úrovni nadobudnuté v hlavnom odbore štúdia a v predmete liturgika o charakteristické zvláštnosti interpretácie liturgickej a obradnej hudby.

2. Ciele predmetu

Cieľom štúdia tohto predmetu je nadobudnutie zručnosti v pohotovom čítaní notového zápisu a jeho zodpovedajúca interpretácia, pripravenosť sprevádzať (aj v transpozíciách) ustálené melódie, poznať úlohu a poslanie organistu pri interpretácii liturgickej hudby a hudby pri pobožnostiach. Cez živý a praktický charakter predmetu žiaci zvládnu štruktúru a charakter liturgického roka a jednotlivých obradov.

3. Obsah vzdelávania

Obsahom predmetu je nadobudnutie vedomostí z omšového poriadku v slovenskom jazyku, omšového poriadku v latinskom jazyku, hudby pri pobožnostiach a cirkevných slávnostiach a hudby pri príležitostných bohoslužbách.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

3. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Omšový poriadok v slovenskom jazyku
 - 1.1 Stále časti omše – Kyrie, Sanctus, Agnus Dei
 - 1.2 Menlivé časti omše – Introitus, Offertorium, Communio
– duchovná pieseň
2. Medzispevy
 - 2.1 Žalmové spevy
 - 2.2 Nápevy Alleluja
3. Modlitba Pána
4. Predspevy
 - 4.1 Predspevy de tempore a všeobecné
5. Služby Božie bez večere Pánovej

Liturgické obdobie: Advent, Vianoce, Pôst

Skúšky

- v rozsahu prebratého učiva, ktorý určí komisia

4. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Omšový poriadok v slovenskom jazyku
 - 1.1 Stabilné časti omše – Gloria, Kredo
 - 1.2 Omšové dialógy
2. Antifóny, kantiky, hymny, responsória, sekvencie
3. Služby Božie s večerou Pánovou

Liturgický obdobie: Veľkonočné trojdnie a veľkonočné obdobie, Obdobie cez rok

Skúšky

- v rozsahu prebratého učiva, ktorý určí komisia

5. ročník

(1 hodina týždenne, 33 hodín)

1. Hudba pri pobožnostiach a cirkevných slávnostiach
 - 1.1 Krížová cesta, ružencová pobožnosť, chvály, vešpery, púte apod.
 - 1.2 Hudba pri vysluhovaní sviatostí
2. Omšový poriadok v latinskom jazyku
3. Ďalšie liturgické časti
 - 3.1 Posväcujúci predspev
 - 3.2 Confirma Deus
 - 3.3 Liturgia na záver občianskeho roka
 - 3.4 Staroslovanský Otčenáš

Skúšky

- v rozsahu prebratého učiva, ktorý určí komisia

6. ročník

(1 hodina týždenne, 30 hodín)

1. Hudba pri príležitostných bohoslužbách

- 1.1 Hudba pri bohoslužbách spojených so štátnymi sviatkami
- 1.2 Hudba pri ekumenických bohoslužbách
- 1.3 Hudba pri modlitebných stretnutiach, cirkevných kongresoch a pod.

Vzdelávacia oblasť:
Človek a svet práce
PEDAGOGICKO – UMELECKÁ PRAX
ISCED 5B

Konzervatórium Hudba - Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Predmet pedagogicko-umelecká prax je predmet odbornej umeleckej a umelecko - pedagogickej prípravy. Obsah predmetu zahŕňa oboznámenie a činnosť žiakov s pedagogickými materiálmi (učebné plány, učebné osnovy), prácou s prostriedkami (s učebnicami a učebnými pomôckami) pre ZUŠ. Žiaci si osvojujú metódy práce s deťmi predškolského a mladšieho školského veku z hľadiska pedagogického a psychologického. Pedagogicko-umelecká prax má úzke medzipredmetové vzťahy s ostatnými vyučovacími predmetmi, a to s metodikou, pedagogikou a didaktikou, s psychológiou a s pedagogickým seminárom. S uvedenými vyučovacími predmetmi tvorí ucelený systém prípravy budúcich učiteľov ZUŠ. Pedagogicko-umelecká prax nadväzuje na teoretické vedomosti získané štúdiom predmetu metodika hry na organe. Stavia pred budúceho pedagóga konkrétne úlohy, v ktorých má možnosť uplatniť naučené metódy práce na rôznych modeloch a v rôznych výchovno-vzdelávacích situáciách.

Predmet absolvujú žiaci prostredníctvom sledovania pedagogickej práce skúseneho pedagóga – metodika organovej hry na ZUŠ alebo konzervatóriu. Je vhodné, aby žiak pozoroval prácu jedného žiaka ZUŠ počas dlhšieho obdobia, aby postrehol a zhodnotil vývoj riešenia konkrétnych problémov a výber metodických postupov pedagóga. Okrem nevyhnutného sledovania práce pedagóga je ale užitočné poskytnúť priestor žiakovi aj pre samostatnú prácu s modelmi na rôznych stupňoch tak, aby vedel reálne zhodnotiť svoju budúcu pedagogickú činnosť. Snaha pedagóga o prepojenie teórie s praxou by sa mala preukázať schopnosťou žiaka popísať a analyzovať vyučovací proces a riešenie problémov, ktoré sledoval, popisom a hodnotením typu žiakov a metodických postupov.

Z predmetu Pedagogicko-umelecká prax vykonávajú žiaci na konci štúdia záverečnú komisionálnu skúšku, ktorá je súčasťou komplexnej absolventskej skúšky. Pozostáva z modelovej vyučovacej hodiny žiaka (pedagogický výstup) a z ústnej skúšky z metodiky organovej hry. Obhajoba modelovej vyučovacej hodiny pred skúšobnou komisiou je podmienkou k získaniu umelecko-pedagogickej spôsobilosti.

2. Ciele predmetu

Cieľom predmetu je osvojiť si a zvládnuť pedagogickú prax na vyučovacích hodinách. Žiak je schopný zvládnuť špecifické problémy organovej hry a riešiť ich v pedagogickej praxi na ZUŠ.

3. Obsah vzdelávania

Obsahom predmetu je aktívna systematická účasť na vyučovacej hodine, empirická skúsenosť a analýza tejto skúsenosti. Metodické pokyny ku spôsobu hry. Špecifické postupy pri vyučovaní prednesu.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

5. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Špeciálna problematika náčuvov
2. Systematická návšteva vyučovacej hodiny skúsených pedagógov
3. Reflexia a analýza vyučovacieho procesu PHV (využitých metodických postupov, obsahu vyučovania) je prekonzultovaná na predmete metodika PHV a HN.

Skúšobná látka:

Na základe úzkej prepojenosti predmetov náčuvy PHV a HN a metodiky PHV a HN sú požiadavky na klasifikáciu z oboch predmetov zhodné

- 1) písomne vypracovaná seminárna práca (s tematikou typy vyučovacích hodín, štruktúra vyučovacích hodín, fázy a cykly vyučovacieho procesu, apod.)
- 2) príprava a realizácia modelového vyučovania a následné hodnotenie

6. ročník

(2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín)

1. Práca na technike manuálovej hry a pedálovej hry
 - 1.1 Kontrola hracieho aparátu, adaptácia klavírnej techniky na organ
 - 1.2 Prstovo-úderová technika. Metodické pokyny ku spôsobu hry so zreteľom na tvorbu tónov na organe. Štúdium z organovej školy
 - 1.3 Prekladanie prstov, glissandá, tiché výmeny. Kontrola prstokladov
 - 1.4 Špecifické techniky organovej hry
 - 1.5 Technika artikulácie. Legato, staccato, portato, leggiero
 - 1.6 Prípravná fáza a rozvíjanie pedálovej techniky. Súčasná hra manuálu a pedálu
2. Postupy pri vyučovaní prednesu
 - 2.1 Prízvuky, metrum a rytmus. Otázky voľby a zachovania tempa
 - 2.2 Artikulácia a frázovanie. Všeobecne k artikulácii hudby 16.- 18.st.
 - 2.3 Agogika. Kontrola všeobecných zásad používania agogických prostriedkov
3. Formy práce na vyučovaní
 - 3.1 Práca na výstavbe skladby. Analýza a osvojenie notového zápisu
 - 3.2 Práca na detailoch

Vzdelávacia oblasť:
Prierezové témy
INTERPRETAČNÝ SEMINÁR
ISCED 5B

Konzervatórium Hudba - Cirkevná hudba
Celkový počet hodín: 161

1. Charakteristika predmetu

Interpretačný seminár cirkevnej hudby je zameraný na problematiku interpretácie liturgickej hudby a cirkevnej hudby vôbec. Vychádza z požiadaviek cirkvi na jej interpretáciu v duchu posvätnosti, univerzálnosti a opravdivej umeleckosti. Poslucháči sa sústreďujú na repertoár európskej cirkevnej hudby minulosti a súčasnosti a porovnávajú interpretačné prístupy jednotlivých štýlových období, jednotlivých interpretačných škôl.

2. Ciele predmetu

Cieľom predmetu je zvládnutie interpretácie liturgickej a cirkevnej hudby v rámci jednotlivých štýlových období na zodpovedajúcej profesionálnej a duchovnej úrovni.

3. Obsah vzdelávania

Obsahom predmetu je zvládnutie jednotlivých štýlových období, interpretačných foriem a techník a zoznámenie sa s významnými osobnosťami.

4. Rozdelenie obsahu do ročníkov

5.ročník

(1 hodina týždenne, spolu 33 hodín)

1. Gregoriánsky chorál – jednotlivé interpretačné školy v súčasnosti- Taliansko, Nemecko, Francúzsko, Španielsko, Maďarsko
2. Renesancia, vrcholná polyfónia, polychória, interpretácia Palestrina
3. Monodický štýl 17. storočia, oratórium 17. Storočia (Carissimi), oratórium vrcholného baroka (Händel), chrámová kantáta (Bach, Stefani), organová hudba (Frescobaldi, Forberger, Muffat, Bach)
4. Viedenských klasikov

6. ročník

(1 hodina týždenne, spolu 30 hodín)

1. Cirkevná hudba obdobia vrcholného symfonického štýlu (Liszt, Bruckner, Brahms, Rheinberger)
2. Ceciliánske hnutie
3. Cirkevná hudba v 20. storočí, nová duchovná pieseň, spirituály, piesne chvál, hudba z Taizé

4. Interpretačné techniky v hudbe súčasných predstaviteľov cirkevnej hudby (Pärt, Tavener, Williams, Godár)